

سرشناسه	تقوی زاده، سیده طاهره
عنوان و نام پدیدآور	چکیده‌ای از تاریخ ایران باستان / سیده طاهره تقوی زاده.
مشخصات نشر	قیم: نگاران قلم، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	۳۰۴ صفحه
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۸۳۶۷-۲۶-۰
وضعیت فهرست نویسی	فبا
ثبت	کتابخانه: ۳۰۴ ص
موضوع	ایران - تاریخ
رده بندی	ایران - تاریخ - پیش از اسلام
رقم ثبتی	۱۳۹۶ ج ۷، ت ۷ / ۱۰۹ / DSR
شماره ثبتی	۹۵۵
	۴۸۱۵۶۲۹

چکیده‌ای از تاریخ ایران باستان سیده طاهره تقوی زاده

ناشر: نگاران قلم

ویراستاران: سید جهان تقوی نیا، مهندس علی مظفری، حاج سید علی رفیعی

طرح جلد: سیده محبوبه تقوی زاده

نوبت و تاریخ چاپ: اول ۱۳۹۶

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

لیتوگرافی و چاپ: هنارس - پرستش

قیمت: ۳۰/۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۶۷-۲۶-۰

شماره تماس مؤلف: ۰۹۱۶۵۰۲۸۲۲۰

حق چاپ برای مؤلف محفوظ است

فہرست مطالب

۲۱		منگفتا
۲۳		مقدمہ
۲۳		دورۂ پیشدادیان
۲۳		گیومرت
۲۵		ہوشنگ
۲۷		تہمورس
۲۹		جمشید
۳۳		ضحاک
۴۰		فریدون
۴۵		منوچہر
۴۶		نوذر
۴۸		زوتہماسپ
۵۰		گرشاسپ
۵۱		دورۂ کیانیان
۵۱		کی کواذ
۵۱		کی کاووس
۶۱		مدت حکومت کی کاووس
۶۲		کی خسرو (کیخسرو)
۶۴		سرانجام و مدت حکومت کی خسرو

- ۶۴ لهراسپ
- ۶۶ گشتاسپ
- ۷۰ سرانجام مدت حکومت گشتاسپ
- ۷۰
- ۷۱ همای چهارآزاد
- ۷۳ اب
- ۷۳ دارا پسر داراب
- ۷۶ دوره ایلام
- ۷۸ سلسله اول، شاهان ایران
- ۷۹ سلسله دوم آوان
- ۸۲ کوتیک این شوشینگ k In hushink
- ۸۳ سلسله (دوره) سیعاش
- ۸۷ سلسله سوگل مخها (سوخالماهو، سوکالماهو)
- ۹۲ ایلام میانی
- ۹۳ الف) سلسله ایک خلکی‌ها
- ۹۶ ب) سلسله شوتروکیها
- ۱۰۰ ایلام جدید
- ۱۱۵ علت و زمان مهاجرت آریاییان
- ۱۱۵ چرا آریاییان مهاجرت کردند
- ۱۱۸ دوره ماد
- ۱۱۸ مکانهای متعلق به مادها
- تشکیل دولت ماد
- ۱۲۲ دی اوکو قبل از رسیدن به شاهی
- ۱۲۳ شاهی دی اوکو

۱۲۵	خشتریت
۱۲۵	خشتریت و درگیری‌های او با آشور
۱۲۸	هووخشتر
۱۲۹	هووخشتر و برخورد با پارس
۱۳۱	سرانجام و مدت حکومت هووخشتر
۱۳۱	ایخ نووش
۱۳۴	آغاز قلم کوروش
۱۳۵	جنگ ایخ نوویگو با آشور
۱۳۶	فرهنگ و تمدن ماد
۱۳۸	مادیها پس از سقوط حکومت ماد
۱۳۹	قیام مادی‌ها در زمان حکومت هخامنشی
۱۴۰	آگاهی‌هایی در مورد قوم پارس
۱۴۳	کوروش بزرگ (دوم)
۱۵۴	سرانجام و مدت حکومت کوروش
۱۵۵	کبوجیه
۱۶۰	تغییر اخلاق
۱۶۳	سرانجام و مدت حکومت کبوجیه
۱۶۴	داریوش اول
۱۶۴	داریوش زمان کوروش بزرگ و کبوجیه
۱۶۴	جنگال بر سر تعیین حکومت
۱۶۵	انتخاب داریوش به شاهی
۱۶۷	شورش‌ها و داریوش، استواری او و برجای فرونشاندن شورشگران
۱۷۰	سریچی از فرمان شاه: اوروتیس
۱۷۳	داریوش در مصر و اقدام به حفر کانال سوئز

۱۷۴. ویذ فرنة و تلاش برای تاج و تخت
۱۷۷. غربی‌ها و داریوش
۱۷۸. یونانی • جنگ با یونانی‌ها
۱۸۲. سیاست‌های اصلاحی داریوش
۱۸۳. سرانجام و مدت حکومت داریوش
۱۸۵. خشایارشا
۱۸۵. خشایارشا و اختلاف بر سر جانشینی
۱۸۶. بازگشت به مصر
۱۸۶. مهم‌ترین اقدامات خشایارشا
۱۸۸. خشایارشا و جنگ در ترموپلای
۱۹۱. معاشقه بدفرجام خشایارشا با عرو و خود
۱۹۳. سرانجام و مدت حکومت خشایارشا
۱۹۳. اردشیر اول و مدعیان حکومتی پس از خشایارشا
۱۹۵. جنگ دوباره میان ایران و آتن
۱۹۷. رفتار اردشیر اول با یهودیان
۱۹۷. سرانجام و مدت حکومت اردشیر اول
۱۹۷. خشایارشا دوم
۱۹۸. سفدیان
۱۹۸. قتل بُغ راز (باگورازوس)
۱۹۹. اُخس
۱۹۹. سرانجام و مدت حکومت سفدیان
۱۹۹. داریوش دوم (اُخس)
۱۹۹. خفه کردن سفدیان در خاکستر توسط برادرش
۲۰۰. خواجه سربابان و زنان و نفوذ آنها در چرخه حکومت

۲۰۱.....	سرانجام و مدت حکومت داریوش دوم
۲۰۲.....	اردشیر دوم
۲۰۲.....	سوء ق. کوروش کوچک
۲۰۵.....	مذهبی
۲۰۵.....	جنايات ملكه و خواجه سرايان و هم داستان در دربار
۲۰۷.....	سرانجام و مدت حکومت اردشیر دوم
۲۰۷.....	اردشیر سوم
۲۰۸.....	مقنونه در زمان قیچ دوم
۲۰۹.....	سرانجام و مدت حکومت اردشیر سوم
۲۰۹.....	ارشک
۲۱۰.....	سرانجام و مدت حکومت ارشک
۲۱۰.....	داریوش سوم
۲۱۱.....	حمله اسکندر مقدونی
۲۱۳.....	جنگ در کنار رود گرانیک
۲۱۵.....	نخستین نامه داریوش سوم به اسکندر و پاسخ آن
۲۱۶.....	دومین نامه داریوش به اسکندر و پاسخ آن
۲۱۷.....	درگذشت ملکه ایران
۲۱۷.....	سومین پیشنهاد داریوش به اسکندر و پاسخ آن
۲۱۹.....	حمله اسکندر به شوش و تخت جمشید و تصرف آنها
۲۲۰.....	کشته شدن داریوش سوم
۲۲۳.....	فرهنگ و تمدن هخامنش
۲۲۶.....	دوره سلوکی
۲۲۷.....	اسکندر
۲۳۰.....	نزاع بر سر جانشینی

- ۲۳۱.....سلوکوس اول
- ۲۳۲.....سرانجام و مدت حکومت سلوکوس اول
- ۲۳۳.....آنتیوخوس اول
- ۲۳۵.....سرانجام و مدت حکومت آنتیوخوس اول
- ۲۳۵.....آنتیوخوس دوم
- ۲۳۵.....برادری
- ۲۳۶.....سرانجام و مدت حکومت آنتیوخوس دوم
- ۲۳۶.....سلوکوس دوم (نایب بر سر تخت)
- ۲۳۷.....سرانجام و مدت حکومت سلوکوس دوم
- ۲۳۸.....سلوکوس سوم
- ۲۳۸.....سرانجام و مدت حکومت سلوکوس سوم
- ۲۳۸.....آنتیوخوس سوم
- ۲۳۹.....دسیسه آخه اوس برضد شاه
- ۲۴۱.....سرانجام و مدت حکومت آنتیوخوس سوم
- ۲۴۱.....سلوکوس چهارم
- ۲۴۱.....آنتیوخوس چهارم
- ۲۴۲.....سرانجام و مدت حکومت آنتیوخوس چهارم
- ۲۴۲.....آنتیوخوس پنجم
- ۲۴۲.....دیمتریوس اول
- ۲۴۳.....سرانجام و مدت حکومت دیمتریوس اول
- ۲۴۴.....واما الکساندر بالاس
- ۲۴۴.....دیمتریوس دوم (آنتیوخوس ششم) (بار اول)
- ۲۴۵.....سرانجام و مدت حکومت دیمتریوس دوم
- ۲۴۶.....آنتیوخوس هفتم

۲۴۶	سرانجام و مدت حکومت آنتیوخوس هفتم
۲۴۷	دیمتریوس در نوبت دوم
۲۴۸	دولت لویکی
۲۴۸	رنگ و تمدن سلوکی
۲۵۰	دوره اشکانی
۲۵۱	شک اول
۲۵۲	سرانجام و مدت حکومت آرتشک
۲۵۳	تیرداد اول (اشک دوم)
۲۵۳	سرانجام و مدت حکومت تیرداد اول (شک دوم)
۲۵۴	اردوان اول (اشک سوم)
۲۵۴	سرانجام و مدت حکومت اردوان اول
۲۵۵	فری یابت (اشک چهارم)
۲۵۵	فرهاد اول (اشک پنجم)
۲۵۶	سرانجام و مدت حکومت فرهاد اول
۲۵۶	مهرداد اول (اشک ششم)
۲۵۸	اقدامات اصلاحی مهرداد اول
۲۵۸	سرانجام و مدت حکومت مهرداد اول
۲۵۹	فرهاد دوم (اشک هفتم)
۲۶۰	سرانجام و مدت حکومت فرهاد دوم
۲۶۱	اردوان دوم (اشک هشتم)
۲۶۲	مهرداد دوم (اشک نهم)
۲۶۲	سرانجام و مدت حکومت مهرداد دوم
۲۶۳	ستروک (اشک دهم)
۲۶۵	فرهاد سوم (اشک یازدهم)

- ۲۶۶..... سرانجام و مدت حکومت فرهاد سوم
- ۲۶۷..... مهرداد سوم (اشک دوازدهم).....
- ۲۶۸..... ارد اول (اشک سیزدهم).....
- ۲۷۲..... سرانجام و مدت حکومت ارد اول.....
- ۲۷۲..... فرهاد چهارم (اشک چهاردهم).....
- ۲۷۴..... سرانجام و مدت حکومت فرهاد چهارم.....
- ۲۷۵..... فرهاد پنجم (اشک پانزدهم).....
- ۲۷۵..... سرانجام و مدت حکومت فرهاد پنجم.....
- ۲۷۶..... ارد دوم (اشک شانزدهم).....
- ۲۷۶..... وثن اول (اشک هفدهم).....
- ۲۷۷..... اردوان سوم (اشک هیجدهم).....
- ۲۷۹..... سرانجام و مدت حکومت اردوان سوم.....
- ۲۷۹..... وردان (اشک نوزدهم).....
- ۲۷۹..... سرانجام و مدت حکومت وردان.....
- ۲۸۰..... گودرز (اشک بیستم).....
- ۲۸۰..... سرانجام و مدت حکومت گودرز.....
- ۲۸۱..... وثن (اشک بیست و یکم).....
- ۲۸۱..... بلاش اول (اشک بیست و دوم).....
- ۲۸۲..... مدت حکومت بلاش اول.....
- ۲۸۲..... پاکور (اشک بیست و سوم).....
- ۲۸۲..... مدت حکومت پاکور.....
- ۲۸۱..... خسرو اشک (بیست و چهارم).....
- ۲۸۳..... سرانجام و مدت حکومت خسرو.....
- ۲۸۳..... بلاش دوم (اشک بیست و پنجم).....

۲۸۴	سرانجام و مدت حکومت بلاش دوم
۲۸۴	بلاش سوم (اشک بیست و ششم)
۲۸۵	سرانجام و مدت حکومت بلاش سوم
۲۸۵	بلاش چهارم (اشک بیست و هفتم)
۲۸۶	سرانجام و مدت حکومت بلاش چهارم
۲۸۶	بلاش پنجم (اشک بیست و هشتم و اردوان پنجم اشک بیست و نهم همزمان در غرب و شرق)
۲۸۸	قیام ردشیر بلاش پنجم، انقراض دولت اشکانی
۲۸۸	سرانجام و مدت حکومت اردوان پنجم
۲۸۸	فرهنگ و تمدن اشکانی
۲۸۹	زبان و خط
۲۸۹	تشکیلات
۲۹۰	مجازات
۲۹۰	زنان
۲۹۰	طلاق
۲۹۱	سکه‌ها
۲۹۱	آثارها و بناها
۲۹۲	سلسله پیشدادیان
۲۹۳	سلسله کیانیان
۲۹۳	ایلامی‌ها
۲۹۳	سلسله اول شاهان آوان
۲۹۱	و اما سلسله اول شاهان آوان
۲۹۱	سلسله و مدت حکومت شاهان ایلامی
۲۹۴	سلسله دوم آوان
۲۹۴	سلسله سیمانی

- و اما سلسله سیماش به روایت فهرست شاهان شوش ۲۹۴
- سلسله سوگل مخها (سوخالماهو - سوکالماهو) ۲۹۵
- سوگل ه (ایلام و سیماش) ۲۹۵
- سرخا به روایت شاهان شوش ۲۹۵
- دوره ایلام میانی ۲۹۶
- سلسله ایلامی ۲۹۶
- سلسله زرتروکی ۲۹۶
- و اما ایلام جدید ۲۹۶
- سلسله مادی‌ها به روایت رودوت شاهان ماد ۴ تن می‌باشند ۲۹۷
- مدت حکومت شاهان ۲۹۷
- به روایت گنزیاس شاهان ماد ۹ تن هستند ۲۹۷
- دوره هخامنشی ۲۹۷
- دوره سلوکی ۲۹۸
- دوره اشکانی ۲۹۹
- اسامی شاهان دوره اشکانی و مدت زمان حکومت آنها ۲۹۹
- منابع و مأخذ ۳۰۰

پیشگام

اینجانبه سیده طاهره تقوی زاده در خانوادای مذهبی بزرگ شدم از سال ۱۳۷۵ از پایه چهارم دبستان انجمن نهضت سوادآموزی بهبهان شروع به تحصیل نمودم و تا دوره کارشناسی رشته حقوق پیش رفتنم درس خواندن من به این آسانی ها نبوده ناهمواری هایی که بر سر راهم بود را با مشقت و زحمتی بسیار پشت سر گذاشتم و تنها هدفم ادامه تحصیل و پیشرفت در این زمینه بود و به همین خاطر به مشکلات و سختی ها را با تمام وجود به جان خریدم و موفق شدم کتاب ها و مقالات متعددی به چاپ برسم و آنکسی غلامعلی چنگوایی ریاست نهضت سوادآموزی شهرستان بهبهان کمال تشکر و قدردانی را دارم که بنده را عضو یکی از شوراهای پشتیبان نهضت سوادآموزی بهبهان نمودند بنده با ایشان در جلسات علمی شرکت کرده و از طریق ایشان با آقای مهندس علی مغففری فرماندار محترم شهرستان بهبهان و رئیس هیئت مدیره آذری استان جناب آقای موسی شیخی و رئیس آموزش و پرورش شهرستان بهبهان جناب آقای رسول عبدی پور آشنا شدم که به بنده لطف داشتند که در کتابی در آینده نزدیک به نام «خودم برای زخم های مرحمی می سازم» از لطف بی دریغ ایشان، مفصل خواهم گفت ...

یکی از اندیشمندان درباره فایده فهم تاریخ گفته است: تاریخ آینه علم و درس عبرتی است که در آن حوادث جهان گذاران با نقش های گوناگون تکرار می شود تا آیندگان از حصول علم و اطلاع بر اسباب و علل پیدایش نیک و بد و سود و زیان احوال نیاکان شان پندها بگیرند و در مقام صلاح و اصلاح خود برآیند؛ و اگر نه برای حصول این مرام باشد و صرف عمر گرانیامه به بیستان سپری و گفتن و نوشتن و یا خواندن و به خاطر سپردن یادگاری که در دوران های پسین مربوط است. کار جهان نمای تاریخ است که عموم و خصوص آن را با احوال عمومی خود بسنجیم و نتیجه این بحث را در طلب سود و صلاح شخصی و نوعی خویش به کار بندیم این روش که بی خواهیم برد، از جمله حوادث جهان همانند چهار فصل سال پیاپی تکرار می شود و صاحب خرد خواهد توانست از تاریخ و اطلاع از گذشته ها عبرت گیرد و برای حال و آینده خویش پندها آموزد و تجربه اتلوزد. کتابی که در

پیش رو دارید حاصل زحمتهای چندین ساله که به توفیق الهی و لطف عزیزانی که در ادامه از آنها خواهم گفت، به نتیجه نهایی رسیده است و این کتاب دربرگیرنده مباحثی در مورد شاهان ایران و مدت حکومت آنها و کارهای مهم آنها، جنگها و ... می‌باشد. این کتاب در دو جلد، که جلد اول شامل دوره‌های پیشدادیان، کیانیان، ایلامیان، مادیان، هخامنشی، سلوکی تا پایان دوره اشکانی و جلد دوم از دوره ساسانی تا پایان پهلوی می‌باشد.

در این رساله که موضوعاتی کلیدی و اساسی و بنیادین شامل هویت ملی، مبانی ملیت ایرانیان سیر دولت ملت در ایران و ... را بیان نمایم، اندیشه نگارش کتابی جامع درباره ایران از اولین دوره تاریخی ده ههشتاد تا پایان دوره اشکانی را به مروری کوتاه در یک جلد آورده‌ام. بنده از سال ۸۴ تاکنون سر و پا جمع آوردن اطلاعات تاریخی نموده‌ام اما در سال ۹۵ واقعاً از چاپ آن ناامید شدم چون هر چه تلاش کردم به دست نمی‌رسید و هیچ پشتیبانی مالی و مشاوره‌ای هم نداشتیم. ولی خداوند بزرگ باز هم به من رحمی کرد و این مسئله را با آقایان مهندس علی مظفری فرماندار شهرستان بهبهان و حاج سیدعلی رسی یکی از آزادگاران دفاع مقدس در میان گذاشتم و آنها نهایت تلاششان را کردند و من همه موفقیت‌ها را مدیون آنها هستم. این عزیزان لطف کردند و من را از ناامیدی رها نمودند و به سمت نگارش که علاقه‌ای به آن نداشتم بود کشانند، که اگر از این به بعد از آقای علی مظفری فرماندار بهبهان در پیشگفتار همه کتاب‌هایم در آینده تشکر و قدردانی کنم باز هم احساس می‌کنم گوشه‌ای از دریای لطف ایشان را جبران نکرده‌ام و از آقای حاج سیدعلی رسی رخصی آزاده بزرگوار و آقای علی مظفری که واقعاً در مسیر نگارش این کتاب به بنده مشاوره‌ای دادند و هم در امر ویراستاری کمک‌های بسیاری کرده‌اند از این بزرگواران و دکتر سید جهان تقوی نیا فریبه من قنواوتی، سید روح الله تقوی زاده، روح الله بیژنی، محسن عدالت‌خواه، خواهر عزیزم سید سیمین به تقوی زاده که همه زندگیم را مدیون وی می‌دانم و دیگر دوستان عزیزم کبری معتمد ناهید یوسف، الهام احمد و دیگر استادانم کمال تشکر و قدردانی را دارم.

مؤلف در این اثر مدعی است که کار انجام شده ترک جوش نیمه خامی است که محتملاً تنها به کار بزرگسالان می‌خورد و در هر رشته تحصیلی خاص اشتیاقی به کسب اطلاعات اولیه درباره ملت خود دارند. احیاناً در صدد آنند که از آمد و رفت سلسله‌های متعدد پیش و پس از اسلام ایران توشه‌ای فراهم گردانند.

تقدیم به دختر عزیزم مطهره

مقدمه

سلسله پیشدادیان اولین دولتی است که در ایران زمین تشکیل شده است اما هیچ گونه مدرکی حاکی از اینکه بتواند به طور مشخص، تعیین کننده تاریخ آن باشد در دسترس نیست. اما روایات بسیاری وجود دارد که پارسیان و نیز مورخان دوره اسلامی ایران و کشورهای مرتبط با آن همگی از وجود آن سلسله می‌باشد. در همین جا باید به خاطر آورد دولت ایلامی که دولتی در محدوده خوزستان، به عنوان یک دولت مرزی بوده است و بدین سبب براساس چنین تاریخ نویسی در آغاز هزاره سوم ق.م. که دولت کوچک ایلام تشکیل شده است، در سایر نقاط ایران زمین هیچ دولت دیگری وجود نداشته است. اما درباره منشأ نژادی پیشدادیان برایات اکثر مورخان دوره اسلامی حاکی از این است که آنها فرزند سام ابن حضرت نوح (ع) بوده است. به ایران آمده و تشکیل دولت داده‌اند و روایات در این باره مغشوش است ولی به هر حال براساس آنچه که در روایات دینی زرتشتیان که آنها به سنت تعبیر می‌شود و نیز در خدای نامه‌هایی که ضبط شده است، و این از طریق تاریخ‌های دوره اسلامی انتقال یافته است.^۱